

“Som un poble jove que té la mida justa”

L'Escala, població que es ven tota sola, connecta el present amb el passat perquè els visitants en gaudeixin i, constantment millorada, esbossa el futur amb previsió i mirada llarga

El difícil equilibri entre els conceptes poble i ciutat plana sobre l'Escala. Entre els anys 2001 i 2012, la vila marinera va créixer de manera ostensible en nombre d'habitants. “Això –assenyala Víctor Puga, l'alcalde– va representar un canvi de mentalitat.” L'orgull de poble és inherent a l'escalenc estàndard. “A l'Escala no agrada que es parli de ciutat. S'entén. Però el poble de l'Escala té els serveis d'una ciutat: un centre d'atenció primària, tres escoles, equipaments esportius de tota mena... A l'Escala es pot tenir un projecte de vida, de desenvolupament cultural i social, sense necessitat de viure en una població més gran.” Ciutat, però poble. I poble mariner. Serà, doncs, un passeig de poble, un poble que s'ha posat molt al dia en els últims anys. Víctor Puga fa més de deu minuts que xerra, i troba una definició curta, concreta i definitiva. Fins que se'n trobi una altra, és clar. “L'Escala és un poble jove, nascut el 1764, que té la mida justa.”

Haviem quedat a l'ajuntament a mig matí i anem cap al front marítim del nucli urbà, que, a poc a poc, resseguim. Aprofitem l'anticicló, la calma empordanesa que asserena la mar fins a amansir-la i la brillantor de l'endemà. De la tramuntana. Abridats i tapats, per la fresca i els darrers cops de cua de la covid. Proposa un recorregut concèntric. Primer, al centre, al nucli antic, i més tard, un recorregut perimetral de nord a sud.

L'Escala és mar, és tramuntada i és mirada nord enllà. La postal del poble ha experimentat un canvi profund en els darrers anys. Ha estat fruit d'una posada al dia del perfil urbà, una transformació que va voler agrupar paisatge, història, modernitat i patrimoni cultural. Víctor Puga va recollir el testimoni del seu predecessor, molt abocat a la transformació d'aquesta fesomia exportable de la població. No triga gens a justificar el perquè del passeig de baixada cap a la platja, primer, amb un pujar lent, pausat i ferm cap a la Punta, un primer objectiu fermament justificat abans d'arribar-hi.

“L'Escala –puntualitza Puga– és un poble de gent orgullosa. Orgullosa del seu passat i també del seu futur. Els escalencs i les escalenques tenen molt present d'on venen i quina és la seva història, vinculada especialment a l'activitat del mar, a la salaó i a tot el que representa aquesta activitat i tot el pòsit que ha deixat pel que fa al patrimoni vinculat a aquesta història.” Una descripció de guia turística que té interioritzat el relat, un relat que es creu i que li surt de l'ànima d'escalenc.

“L'Alfolí n'és l'exponent més rellevant i la Punta és un espai simbòlic. Mirada al Cargol, al Canigó i a Empúries, amb els pilons a la Punta, amb les barques amarrades, vista al port de pescadors.” La postal ja val el passeig. L'Escala s'entreté durant tot l'any a connectar per als visitants el passat i el present, aglutinant tradició i present en la mirada. “Cada any recreem –recorda– un dia quotidià a la vida dels pescadors. A l'Escala, acostar-se a la Punta i a la platja [així, a l'empordanesa, emmudint-ne la t] és connectar amb aquesta història.” L'Escala fa bandera permanentment dels seus símbols: “L'Alfolí és l'equipament més rellevant, i l'anxova, el símbol.” Diu que és l'element que ha sabut “adaptar-se” i ha servit per connectar passat i present. “Història i modernitat”, subratlla.

L'Escala és una població que es ven tota sola. És un pèl allò de “sortiu i disfruteu”. La mirada alimenta. “Parlar de gastronomia és parlar de turisme.” Ja ho té tot lligat: tradició, modernitat, cultura, gastronomia i turisme. Un relat

que es fa més viu explicat amb passió d'escalenc. I per si no n'hi hagués prou, ho acaba de lligar amb una frase més: "L'aposta per la cultura és irrenunciable. S'ha d'afrontar amb perspectiva de futur, apostant pel desenvolupament, pel turisme com a font de riquesa, tenint molt present que sense aquest bagatge cultural l'Escala perd potencial si no el sabem traslladar al visitant."

Les inversions fetes al front marítim en els últims anys tenen, a parer de Puga, un "efecte palanca". La reforma del front marítim urbà de l'Escala no està tancada. Ara és l'hora del passeig Lluís Albert. "També vam fer el front marítim de Riells, de la mateixa manera que el 1992 es va fer el front marítim d'Empúries, que ara posarem al dia", deixava anar. Empúries té una entitat pròpia; per això, m'avança, aquesta serà una altra de les parades.

La platja, la Punta i Víctor Català. El Clos del Pastor, cau de repòs de Caterina Albert i Paradís, és la darrera parada del passeig pel front marítim del nucli urbà de la població. Puga el presenta com un "element nou per al poble, que apareix recentment per a nosaltres". Es refereix al pas endavant que va suposar el 2017 la cessió a l'Escala per part del nebot de l'escriptura, Lluís Albert, del Clos del Pastor, un jardí modernista "fantàstic" que l'Ajuntament que presideix Puga ha rehabilitat fa poc i que forma part d'una història que es vol potenciar. "Víctor Català –remarca l'alcalde– ha estat segurament poc reivindicada a l'Escala fins que no vam acordar crear una càtedra amb la Universitat de Girona i fins que no vam arribar a un acord amb el propietari del llegat." Considera que l'Any Víctor Català va resultar un punt d'inflexió per situar l'escriptora –que va instal·lar-se en aquest espai, arran de mar, durant llargues temporades– on es mereix: "Víctor Català és un referent en la literatura catalana universal, pel perfil, pel que representa i pel moment en què va aparèixer." Situat al passeig Lluís Albert, que aviat serà objecte d'una nova acció de posada al dia del front marítim del nucli urbà de la població, el Clos del Pastor vol ser un espai de referència per als visitants.

La sortida cap a la perifèria ens porta a les Planasses. Aquest és un espai que l'Ajuntament va comprar per preservar-lo. Es va fer sent Víctor Puga el regidor d'Urbanisme i Estanis Puig, l'alcalde. "L'Estanis va arribar a un acord amb el Ministeri de Defensa per comprar les Planasses i desclassificar aquell espai, que estava en risc de convertir-se, almenys una part, en sòl residencial i hoteler." En aquest moment, aflora en la conversa el concepte anella verda. Quan en parla, es refereix a la necessitat, l'objectiu, de preservar el creixement i mantenir la població envoltada d'espai protegit. Les Planasses li val per marcar el primer punt al mig cercle imaginari que envolta l'Escala. El completa l'espai de Vilanera i el tanca la sempre prou valorada Empúries. Són les dues parades següents.

Des del moment en què la llei de parcs naturals identifica el paratge de Vilanera com a connector ecològic, l'Ajuntament de l'Escala suma esforços per convertir-lo en un turonet a protegir. A Vilanera, hi conflueixen tres elements, a parer de Puga: una qüestió mediambiental, un valor vinculat a l'arqueologia i la voluntat de transformar-lo en espai emblemàtic del projecte Biosfera. "Volem que Vilanera sigui un referent d'un nou model de creixement", va manifestar. "Quan esclata la bombolla immobiliària, el model de desenvolupament futur –descriu– passa per un estàndard de sostenibilitat i un paradigma molt allunyat del que s'estava fent fins a l'any 2007. I Vilanera és una icona d'això a partir de la seva inclusió al parc natural i la seva identificació com a connector."

A Empúries no li cal presentació. Per introduir-la en el seu relat, la defineix com el tancament de l'anella verda. "Té un dels museus més visitats de Catalunya." Ara l'Ajuntament afronta una remodelació del seu passeig que Puga posa en context. "El 1992, es va fer la gran obra de recuperació del front marítim d'Empúries amb motiu dels Jocs Olímpics. Ara es refà, es rehabilita i es posa al dia."

L'Escala aposta per la cultura, perquè, assenyala Puga, té un retorn "molt important en clau de prestigi". "La millora de l'espai humà –descriu, en un exercici que voreja la psicopolítica– genera un efecte molt satisfactori per a una ciutat, així com les apostes culturals." És per això que "cultura" i "millora urbana" es fonen en el relat de

ciutat d'un alcalde que està complint el seu segon mandat, quatre anys amb una majoria absoluta àmplia i còmoda. "Bevem d'una història que ens és molt present pels grans referents que tenim, com Empúries i la cultura marinera." Aquesta és la clau.

Publicat a:

-El Punt Avui. Girona 14-02-2022, Pàgina 22

Font del document:

<http://www.elpuntavui.cat/politica/article/17-politica/2097886-som-un-poble-jove-que-te-la-mida-justa.html>